

Соколёнок

3/2015

май - июнь

Лачын

0+

ДАГЫСТАН РЕСПУБЛИКІЙН ҚЫОНИ ВУЗЕЕ СА ЙАИХХЪЕ ҚҮЕККАН УШАХАРШЫН ЖУРНАЛ

Гъарын Халилна дих Ибрагимовын 90 сен.

2015-ъэсdi сенни мартыни вуза филология ыллимбышда дохтур, профессор, академик, алкел`нана ахсаxхъал, талантна публицист, шаир, язычий, геер гырмаитыкана маильлим Гъарын Халилна дих Ибрагимовын 90-л` сennий быкырхъес. Гъайиф ки, мана 2 - ле сенна гъихъа раигъмайтыхъа аркын. Гъарын маильлимын йишди халкыни огъедын хидматбы хъайлдхъийка таамихъес деш. Мактабни маильлимиивалиле академикни мартабеехъа джуни билик-баджарыгъыка илхъечуна Гъарын маильлим, 300-ле гъеххани ыллимни ма-
къалейна муильлиф ыхъа.

1995-ъэсdi сен Гъарын маильлимее йыхъбышыс айлифа одкүн. Айлифбака сана йыхъбы ишыгъеехъа хъигъеебчы.

Йыхъбышди таарыххең цетда ед`ни мизайл`ын кәзет къай-
кий Гъарын маильлимее къавджуйни хайбни ишина натии-
дже вухъа. Гъашде шахъа ед`ни мизайл` кәзет, телеверилиш-
бы, радио ва журнал вод. Гъарын маильлимее мактаббышее
ед`на миз илгъевчес одкүнийн китаббы йыхъбышди балабы-
шыс энке хайбна подаркя вухъа.

Манкъун нур, джуна хайыр-барака йыхъбышди миллетни
оогъанче мыса джаб идяакланна. Джига дженнете вухъена!

«Лачын» журналын колектив.

Муса Фаррух Сувагылий

Мичлееб-мичлееб гъоокла къулее,
Хош гелди гъу, сона бул`бул`.
Гъидёоклеейыб хошба улее,
Шитгяаршыни къома, бул`бул`.

Гъайлде эзу зы багъче-багъ,
Гъала ювейн гъидёоле бар.
Вас ыкканни уфтан тіетгни,
Бытагъышыл` дехье нугбар.

Гъала йизди къонджебышын,
Ачмышхъес деш гъайнин сен вард.
Зынар гъала гъайлде хъары,
Сувабышыл` къаледчу юрд.

Тезеда вод хав алиъы,
Тезе юрдус ойклан шечібы.
Гъунад колал гъаъы акваа,
Гозет гъеъэ йыгъын тіетгбы.

ҰІМАІР ДОХТУР

Атталалий ГъаІсил' дайиікІле сиртиле балкан хъикевчіу мее ацІахъайн, мана джуна мигъман ҰІмаІр ыхъай. Шадвал`ын гъинкъуни акъван ранг бадалхъайн. Къийнийна хаІм гееб марахуканий вухъес. Мигъманее тезе хабарбы аллес.

ГъаІсил' дайиіеэ эйгье:

— Хъунашще, мигъман ворна ыІххъаI. Симамвар хъабче. ҚIумкIумеехъа геван чуру кIедче. Ниссен къуцера гъаъасыд кIелихан гъимаъа. Дих, гъунар манкъуни гъихъа гъакIне. Эмийна балкан югни джигеे оІркееъэ.

Эхъалийс мигъманыс хошгелдийс хивын адамеера ГъаІсил дайееваІнкъаI абы. Мани хивеетъаб ҰІмаІр дайиіхъаб маІхуІбна гъуІрмаІт вухъа, яраб кIалхоз садрыйхъаб вухъа вухъе.

МанбышыкІле ҰІмар дайиі гафна устад хъинне, мал дохтур хъинне, гъамыр джан дохтур хъинне ацІа ыхъа.

Хиледже вахтний мигъманар санасанкъукІле къидёоджен. ҚьоІдъэсди йыгъыл' никIыке сугъоцассе, симамвар хъоохъарый. Балкан аттамишавъу дарвазайни ұмық` автIулый.

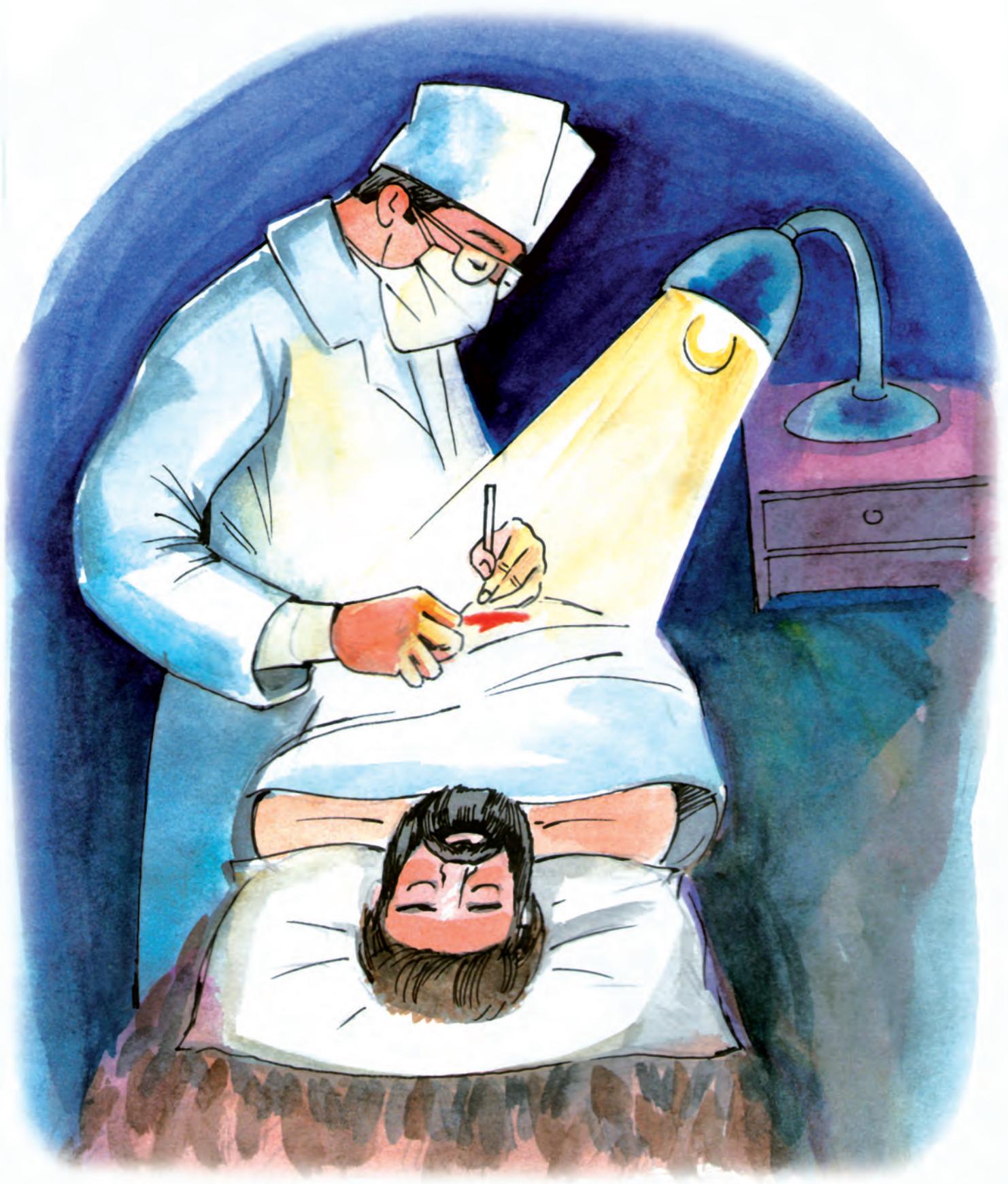
МичIеедийн кар одхъун, мигъманыка саламаттамышхъа дохтур ҚIуссурни бинабышылхъа айкIан. Даваар берайлхъа хъалессе дохтур гъирхъыл'на. Карап тIаІъаIм одхъун, даваараршыс веебар ыІхийхай гибгъыл. Эхъалийс иш таамавъуна. Хо-

рагыс гёокIа кокна къарг, гъаъа пешекааршын хинкIалбы. Хайбышее са гымыл' деший. Вазын ишыгъ суvабышылхъа ачуҳда гидхъуйий. Бинайни гъыІхъийъалла копакарый къаляждкIу. Бухарайл' ооъаб къара чейданий хъоохъар.

Са вахтал' са къоранайна вухъун вукIар гибгъыл. Дёзмишхъес даІхаI гиргъыл'. Мана хаІм са дагъамийвалика алгъавгъу, мичIедий ачмишехъе. Пешекаар бойликбышиква авайкIан. Бинайл' са хааIрна къорана, ыкIарна пешекар, мал дохтур авху.

Чирынкъуна гъаІл гъалаб пис' хъувхъа. Къыздырма къалхмышувхъа, гъаляъа гиргъыл. Вухънен сагъын сура писда ыкIар гидгъыл. ҰІмаІр дайиікІле чирынкъуна тегъер къавджу ацІахъайн, гъуджойи ээхъе ыхъай. Ман вухънен ыкIар – апендецид ыхъа. Гедж гъаъээ, пешекар хъикIасда. Вахт авху деший. Манкъвее джуулхъа маІсъулийиет аляятIу, мислягъаІтеехъа хъабыйнбы операция гъаъас. Телесюгда джун дохтурын дезгагъбы алхъаъы, къайранни хъинеъад гъодгъул, хылепбы спиртыка гъодгъул, хайыр-дуІъаI фыкыреенче хъаІбхъыI, операция гъаъа гийгъал. Хъейиبلе саІъаІтна ман адкIын. Гыргына иш чини къайдал' гъавъу, манчихъа гора чирына «шени дюн`ейлхъа» ааIни джигеенче сакIалаъы. Операцийле хъийгъа, ҰІмаІр дохтуреес са хааиш гъаъы:

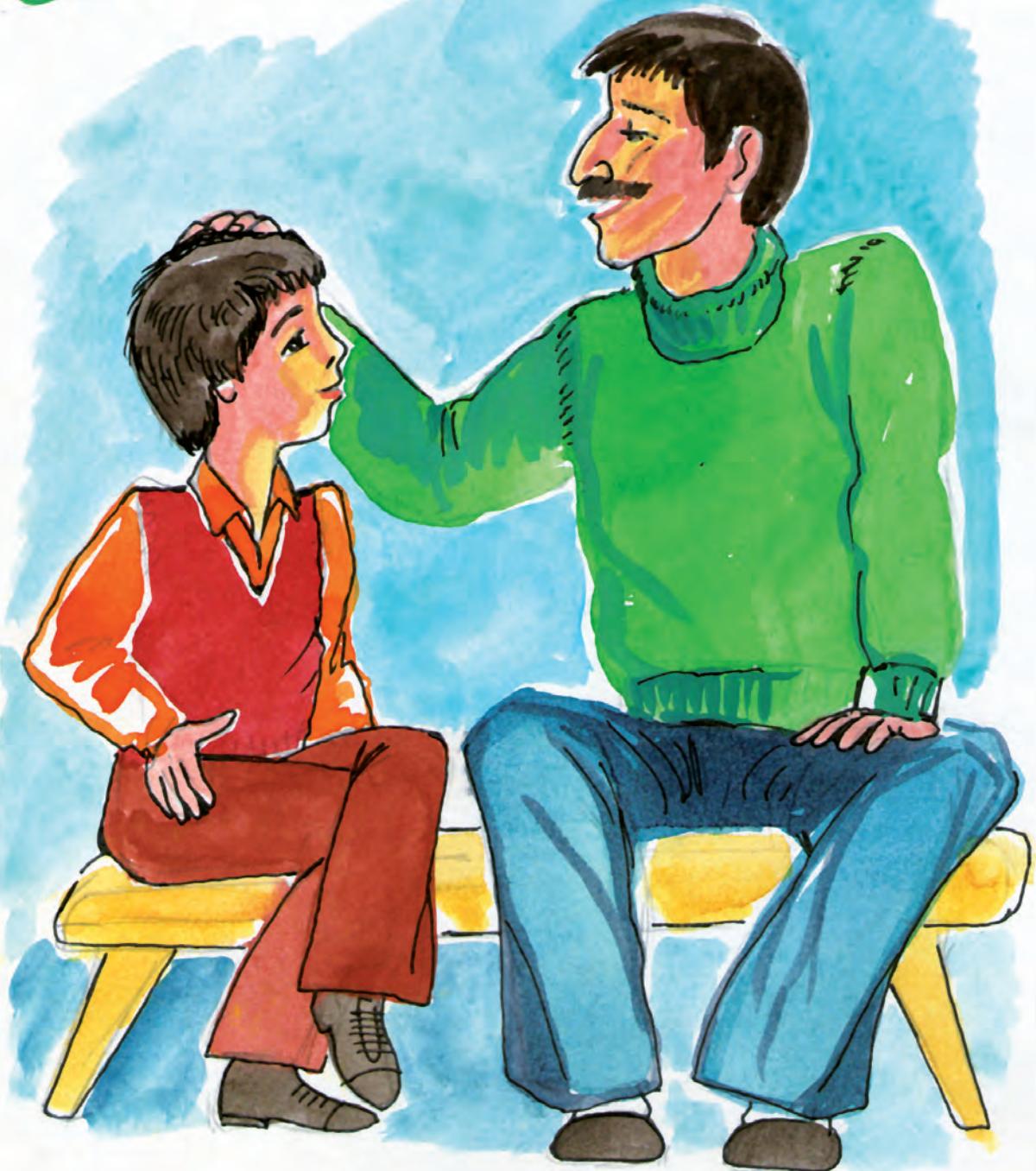
— Быкырра хъуваркас mee, хабар ненкъус джаб гъимааъ. Вал' мугъает ихье. Са улджумыле гъу күнү хинне хъихъесда.

Къоідъэсди йыгъыл' джун инсафы-кан бордж быкыраъы, Умаир дохтур

хивеехъасаркыл, хъарайле. Чирына хъуваркына. Ваз ойтмишивхайле хъийгъя, мана хабар инсанаршикле ваацлавхъя. Мани йыгъыле хъийгъя, Умаир дайийкле алибни дерайл'ни инсанарше иишда Умаир дохтурва эйгье гибгъыл.

Устад на ма

Мехъе джувабыле инджимиш ненар,
Засхъа хъызаххы деш разийна пайыс.
Олчу джун, башарыгъ, олчу джун гъунар,
Гъар инсанна кыйимат гъооле дюн`йейс.

Ворункъуле дюн`йе рангал' джагварани,
Ворункъуле амма қларда джад къедже.

Ворна шадхъена ишиле гъарни,
Ворна амма чихъа хъойхъар, гъам хъедже.

Йик` дарыхмиш мехъе, фыкырыб-чешмиш,
Алваімле, ахмахле мехъе инджимиш,
Халтда дюн`йейхъа джурбаджур сирбы,
Халтда дюн`йейхъа гъар джурайна иш.

Көлихан гүймаса

Сувабы къаледчу алгъаңна дост,
Серинин былахбы көлихан маңа.
Алийкілар-гийкіларан четинин йалхъаң,
Кыңджаңбы, ейлягъбы көлихан маңа.

Кокбы асманбышее иләззур йивар,
Халыбышеше адкын бутагъбы, сивар,
Асирбышке ман шас ахуйн хивар,
Чин айне-утагъбы көлихан маңа.

Хаана мағылла – къоншийн даха.
Кокси верыгъес гүуву, гюарас алхал.
Дамани къырагыл' хынелин ёххал,
Даркашын чейлягъбы көлихан маңа.

Сюрибы, нахирбы ийкаран чолбы,
Гойбышын къаледчы джыгырбы, хорбы,
Некбы ззейни, тахылбы болда,
Гылсарабы, чах-чахбы көлихан маңа.

Деш гынья кеманче, деш гынья тар,
Накъра-зурнайква мықаршин къатар,
Уфтанды едарше аляьы палтар,
Шалбышын сачахбы көлихан маңа.

Мыссына хуваа

Са хуваа воохьена. Мана гееб миджагба девхъеейыб, гееб хъаланаб хуваа дешдий воб. Ийессее манчыс мағъаллее ювейк` авуб джига хъавъу вухъа. Мани дягее хуваан йыгъ алгъайгъе ыхъа.

Гъар йыгъыс ийессее манчыни оғеехъа са барків гъвоохъар, сасса йаіххъессыд джуке ахвийни караке къабеехъа кіяňа ыхъа. Маіхуіб хуваа гудмишоохье вухъа.

Са йыгъыл` ийессийсхъа джун гъамбазар абайле. Манбышди санкъука сана джұна хуваайыб абайлена. Гъамбазар отхъан-илёгъа гивийгъал. Гъинбы джони ишыс гибгъыл mee, абына хуваа гужнаба ийессийни хувасхъа къадахъван, манчика гъиваага гивийгъал. Хуваабы къадатхъун озур mee, гафыс гийгъал. Абыйни хуваакіле гъинчини оғийлна барків къавджу, эйгъен:

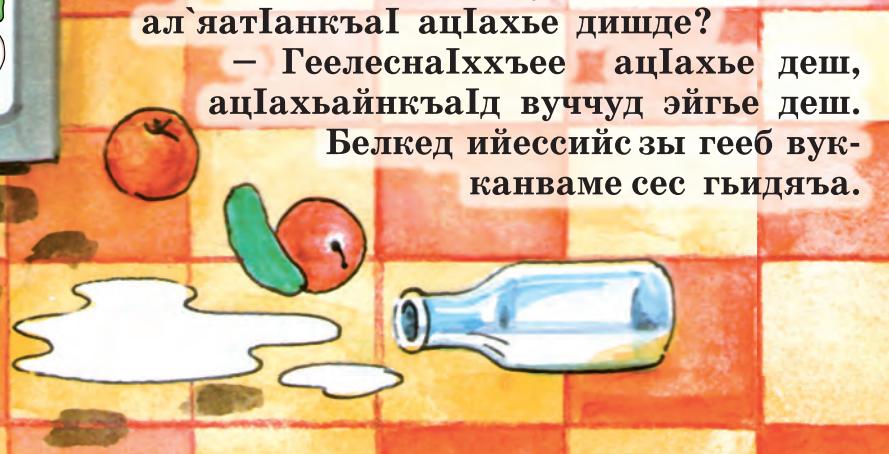
— Вас йыгъни ийессее гъаман къаірап барківбыне гъеле? Зы йыгъыс

югун - югун карбы ойхъан. Кокун чурбы, сасискіабы, кіалбасабы ийессее зас гъеле. Манчиле гъайре зы, ықканыкканан абкын холодильникіеенче ал`аятлан.

— Ийессийкіле гъу ыкканыкканан ал`аятланкъаі ацлахъе дишде?

— Геелеснаіххъее ацлахъе деш, ацлахъайнкъаід вуччуд эйгъе деш.

Белкед ийессийс зы гееб вукканваме сес гъидяňа.

— Мани хуваани джуваббышке ийес-
сийни хуваас писда ээхье, ийессийна
хъайл воохье. Фыкыррашмышоохъена,
менни хуваабышле чин гъуджоойи кам-
да, манбы югда ешемишехъе, ыккан-
ыкканан ээхье, чикІлеме хаан адын
джига гъайлдийлхъа мее наіхдуїн ыхъай
ацІа деш.

Гъамбазар одхъун-илёдгъу, гъарна
джуни хаахъа авайқан. Хуваа гивъур
фыкыррашмышоохъена. Фыкыр-хияллын
манчын хаімде някылд айқанан.

Са йыгъыл` ийесси хаа дешданкъаі,
хуваан яваща хаан къул` ителемиш
гъаъан. Къул` ачмышхъа мее, хуваа
авхъа къобкүл, хаалхъа ул`
аливкіарааъа. Манчына ул`
холодильникілхъа хъабай-
ле ва шени хуваан джуваббы
йикГел хъадайле.

Гуджнаба абкынын акка
аахъы, чуру ал`ятІа, ман чуру
гъамаа джад одхъун, чини джи-
геекъа хъабы къилёохъана. Ан-
джах манчикІле ацІахъе деш
ки, чин мылкыїн гойбы хаа,
холодильникіни оІгее аху вод.

Ийесси хаахъа хъары гой-
бы къедже. Улепбышылхъа
инанмышехъе деш. Хъары экІда
холодильникін акка аахъа.
Къеджен ки, чуру джигее дешуд.
Мани изин аркынын къеджен ки,
гойбы джуни хуваани дягайсхъа
вод ааІ. Манкъус гыргын къан-
мышехъен. Манкъукіле ацІахъен
ки, джуни хуваан сихбывуд гъа-
ты. Ийессийс хуваана хъайл воо-
хье, манчын сихбы багъыш гъаъас
ыккийкан деш. Хуваа быттике
гъабагъа-гъабагъа кучеекъа гъувоо-
хъар. Хуваа водунчиленаб воохъе-
на, ва куче аахва. Сихбы манчыс
йылкыда гиъур.

ЭНКЕ ХУРУНБЫШЫС

Вачле

Вачле, вачле, ай вачле!
Нишина гъу йидж гечле?
Гал халтда аахъы гъолгъе,
Сили ылхдийхыл кюолгъе.

Къыргъыйи быргъы

Са йыгъыл` аалний къыргъыл,
Йаихъыл авайкы быргъы.
Алябты мана быргъы,
Хаахъа авайлан къыргъы.
Увгъу: «Ахвийн кар саъы,
Манчике машын гъаъас».
Гъаззирувхъана къыргъыл
Ахвийн тикабы саъас.
Сайыб къыргъийни балайн
Абына быргъы гъолбъу.
Быргъийке машын дехъа,
Хъувхъана чике авгъу.

Са йыгъыл` аалыйи са шагъ
Йыкъайл гъадагъва са шах.
Хъийгъинийн: «Тоозбуд гъаъа
Няхъана ман гъадагъва?»
Увгъу: «Аллагъана валий,
Оозас вуккан бакъалий.
Бакъалийни йыкъыхъа
Ацлахъе, вор зы хъекъа.
Гъала ки, вод къумай къыл,
Кар саъас ыккан, хыдыл`.
Огее вод мыкъан къыдим,
Са чайв дехъе къалезим.
Йыкъбы гъаъас, гядхы леш,
Дад дехъе бакъалий деш.
Гъадкъуреейыд гъашде йыкъ,
Юг хъихъес, обхъун мее йыкъ».

СУІВАЙНА ХАБАР

Йыгъбышди са йыгъыл` суІваІлай аІлгъааІ вухъа чис охъанасын кар табал гъааъасва. ЙаІххъаІ манчикІле са чикІ авайкы. Ман чикІыд аляатІу, суІваІлай чоджий авайкІанна хивеехъа. Хъабы маа са хаан акка кІетан. Хаани эйсее хъидгІын гъааъан суІваІлайке вас гъуджоона ыкканва. СуІваІйн джаваб хъелен: «Ай дост, хааиш гъааъан, зы лап обзур воб, зас са хаІм гъааъасда джига гъеъэ. Къийхъа мичІееб зы аІлгъааІсда. Ай суІваІлай чоджий йишины хав даркашда вод, шасда джаб джига вобна. Язух абы къаісди дидее эйгъен: «Йахшы, зы вас са хаІм гъааъасда джига гъевлесда, хъуворга гъайни пештини янык` къаливхъе». СуІваІлайн гозет гъааъан къаісда никІеехъа аІлгъааІс мее, гооне чини хыледын чикІ пештеехъа аххы, гёххъан гъааъан. МичІееб чакба сугъоцу эйгъен: «Йизын чик` няхъане ыхъа, зы ман дена хаанче хъигъевчІес деш, агар чикІ дешхъее, зас манчини джигайл` са кІатІе хъевле». Дидейс хъаІл вухъа эйгъен: «Вас са кІатІеб хъевлесда, экІба гъуворга гъинче, сайыб йишиди хивеехъа иммаале». СуІваІлай шадувхъа, кІатІеб аляbtЫы, авайкІанна.

ЙаІххъаІ манчын маІъний гъааъана: «Зы мана дидей алдамыш гъааъына, чикІыке кІатІе аляbtЫына, къийна зы манчика югба вухъун хъааъасда, къийхъаб алибни хивеехъа йаІхъ гивгъаласда...».

Хъийни йыгъыл` суІваІлай хъавайлена алибни хивеехъа. Мани хивеехъад щІетдийни хаан акка кІетан. Акка аахъы мее, суІваІлайн эйгъен: «Ай йизда дост, зы къийна са хаІм гъааъас къавукке вушди хаахъа, зы лап обзурна, сайиб мыкІа хъувхъана. Хаани эйсийс манчилхъа язух абы, мана хаахъа къооккана. Мааъбыб дидей никІеехъа аІлгъааІс мее гозет гъааъан. Сабара вахтале суІваІйн кІатІе оохъанна. МичІееб чакба сугъоцу эйгъен хаани эйсийкІле: «Ай дидей, йизад кІатІе нявхъа, зы мана девхъее хаанче хъигъевчІес деш, агар кІатІе дешхъее, зас манчини джигайл` са къаз хъавале...».

Гини дидейнаб чараа къабтЫы, суІваІйс са югна къаз хъуву, йаІххъыІлхъа абаччена. Шадувхъа суІваІлай чоджий къазыб аляbtЫы, авайкІанна. Сабара вахтале меб мана са хивеехъа гъивийхъарна. Хъа-

бы мани хивее са хаан акка ачмишда къаджы, махъя иккёочIена. Хаа ыхъана са чобан, джухъаб хайбба ушахар вухъа. СуIваIлайн чини вукIлелхъа хъадыйни ишибишда хабар гъааъана мани чобан дайийс. Манкъее язух гъавъы, суIваI хайм гъааъас хaa гъавайсарна. Гыргынбы никIеехъа абкIын мее, гынчин къаз оохъана. МичIееб чакба сугъооцу суIваIйн чобан дайийкIле эйгъен: «Не йизда къаз тIабал гъеъэ, нейыб зас къазал` алла са ушахъ хъеле». Чобаныс манчике вухъана хъайл. Мана фыккырамышхъа эйгъен: «Гъайлде зы манчына пай хъевлесда...! Зы разийра вор, амма ушах машукIеехъа кIерчес, манкъукIле йайлхъ къимооджеджын, няхъайи аIлгъаI, гъумана машукIанджах чIалагеехъа гъивхъарас мее ачмыш гымсааъ». СуIваIлайн фыкыр гъааъана. Зы мани ишиле лап разий-

ба воб, зас манкъее охъанасын карыд гъааъасын, хаахъа хъяныд гяцIесын, хавуджагъыд темиз гъааъасын, къийна йизда ишлап югба хъувхъа. СуIваIлай чоджий шадувхъа авайкIанна. Манчын йайлхъаI маIгъний гъааъана: «Са хивее зы чикI гёххъан гъааъы, чике са кIатIе алябтIы, лиляй-ляй! Мани са хивее кIатIе обхъун къаз алябтIы, лиляй - ляй, лиляй - ляй! Къийна зы къаз обхъун чини джигайл` зас ичий вор хъийву, лиляй - ляй, лиляй - ляй, лиляй - ляй!». Сабара йайлхъ абкIын мее, суIваIлайн дёзим къатIу машукI ачмыш гъааъана, сайиб манче са хайбна копак - хва къокIална. Мана къавджумее, суIваIлай хъайлбкыIнни гуджын хайбышеехъа къоокIална. Манчыс дегье хивеехъана йайлхъ джаб кIелибхын авайкIанна. Мани йыгъыле хъийгъа, дегье сайыб суIваIлай чоджий мани хиваршеехъа абы деш...

Урусни мизеле йыхъ-сумылхъа саакIал гъавъуна – Ш.Бабаева

Хъалдхъалс

халдхъихъес

Хъудооралан шы хъалдхъалс,

Садле, къоідле, хъебыідле.

Шавуссейини аlxalc,

Сикыл`дад ёкъудле, хъодле.

Эгъес мед, аллаідхъалс,

Йыхъыдле, йыгъыдле.

Гъа сикыл`дад шы хъалдхъалс,

Гъин молюдле, ючылдле,

Сайыд эгъес йицъыдле.

Сувабы

Зы шоле ақьяна аалсда дешдий вор,
Зас декканан ыхъа кар, сувабы.
Гъашдер мер зы вушди хаджалате вор,
Гъинид зас кыл`да вод ээхье, сувабы.

Шосхъа ары йизын иик`ний ачмышхъа,
Дерабыше дамабыний дашмышхъа.
Гъашде гунайк тюльпанбыме ачмышхъа,
Гунайк` юххъанбы вод, зы деш, сувабы.

Гъашде вушун сесид ақьянанче хъоол,
Гъиняя тіет` ачмышхъа, эва шоссе хъоол.
Зы шоке мыса джар джурахъес дешдий,
Гъуджон гъаъас, йизда дюн`йейл дешуб гъоол.

Чалралн къыл

Къыл вод, верыгъ хайбышееъаб,
Мыщее къувоихъар ювар.
Шаваана хъелес джаваб,
Нявхъа йишиң ушахар?

Дамайке шаа гъиваага,
Илгъечу аддамаджбы.
Ромашкайин чийиел джарга,
Гъоодахар чике таджбы.

Дафтарбы йикГ`ел гъидхын,
Гъам китаббы, ручкабы.
Геед къимедже джон чапхын,
Хъады вод каникулбы.

Ед-деккис йикГ`ел хъабы,
Гибгъилийнбы онаъа.
Гылхъийъалла маа сабы,
Меб джо «балкан гъохааъа».

Къулайкан къайхыI джо сент,
Хъавгъуна уджагъ хайбна.

ГуIвхуI джо чолеъаб тент,
Авхъаб гебчына габа.

НаIспра ахвана дехъа,
Ед`-дек` джо гъары гъавъу.
Хъыхъайнкъайд гъала эхъа,
Гееб дагъамба джо савъу.

ЧПовааршыни аIреенче
Вазына гибхыы фанар.
Хайл хъувхъа мее чолеенче
Хаахъа хъабы ушахар.

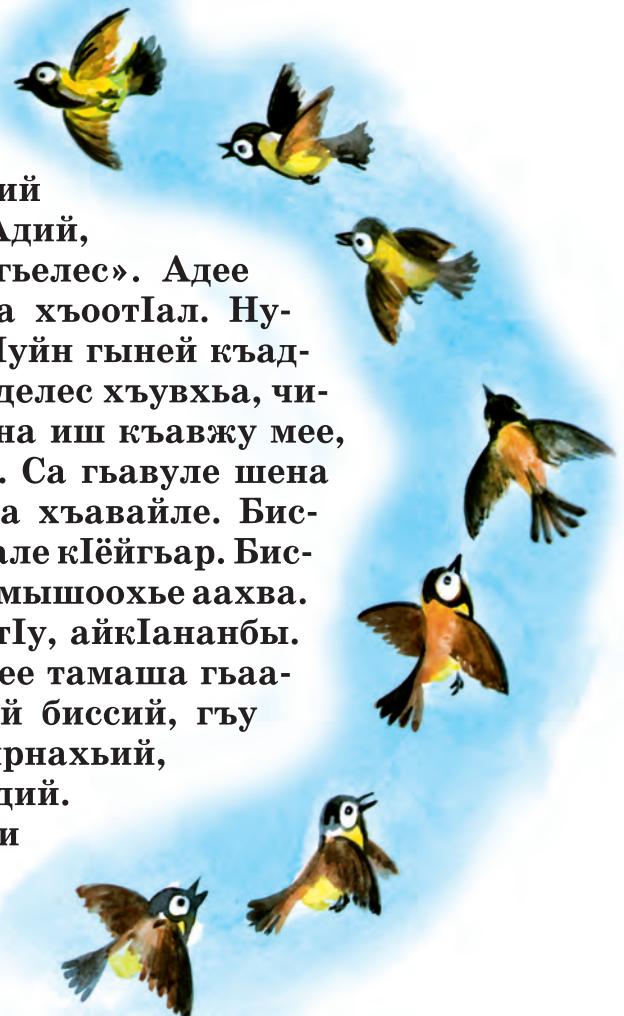
Хайлк` сетIа сувабы,
АIрее чол баракатнан.
Нукънене сарват, чалагбы,
Болба воб йишда Ватан.

Къыл хъады, чина пеше
Воб – шадавъий ушахар.
Авееке чис гъамбаше,
Тезе-тезе гъамбазар.

Нуриятай биссий

Са кылдимиини верыгънани йыгъыл` хаани маңғайлар, Нуриятва эйгъена кыл`на са ичий, джени Зугъра адийни этаке гийъир юхъя. Манкъыни хылехъа адее охъанас югун гынейн тика гъуву. Адийни этаке гийъирни Нуриятикле сайыб биссий къоодже. Манче Нуриятее адикле эйгъен: «Адий, хъоотле мана биссий, зы манчыс гыней гъелес». Адее «биссий - биссийва» увгъу, биссий джосхъа хъоотал. Нуриятее манчыс гыней күетлан. Биссий күеттүйн гыней къаджы, махъа са ишкей гивийхал. Биссийсхъа делес хъувхъа, чиньд гыней күёда гивийгъал. Биссийкле мана иш къавжу мее, ишкейс пайтах ылхыл, мана илёохаа жана. Са гъавуле шена ишкей хъебни медни чини гъамбазаршиква хъавайле. Биссий күяйини гынейлхъа шенбы хъебни сурале күйгъар. Биссий гагъ санчилхъа, гагъ шенисанчилхъа чалмышоохъе аахва. Шиткяар, тика-тиканы биссийн гыней аллату, айлананбы. Биссий иляака аахва. Мани вахтал` Нуриятее тамаша гъаатыа вухъа. Биссийкле Нуриятее эйгъен: «Ай биссий, гъу са шиттисхъа чисда пай алаблас гъабсырнахъий, манчын гъадкын чин гъамбазар адлес дешдий. Гъунааб тохувхъесданий ишкейб. Йыгъни кыттимирийвал ын гъу мыссыба авху...»

Мағыаңкъалеедын дзюдойн мактаб

Гайни йыгъышсе йишиди редакцийна корреспондент Мағыаіммаід Джайфаровни доюлни олимп оюнбышыс идманчер гъаззирааъани ушах ва джаванаршыни идманни мактабеे йихъя.

Мактабыс ду къаледчуна дуюкана дзюдоичий – Урасатна хъодкъатна чемпион, хъуледхъулед элес дюн'йейн ва Авропайн кубок аляатына вор.

Мактабеे 6-ни ешеле 25 ешелхъа меена молюд вайшшелхъа гъийхъарна идманчий дзюдойка мачхулеме вор. Манбышын машгбы дуюкани дзюдо идманни устадбыше – Умаров Сиражудин ва Гаразуев Гайдимурадеевкекка вод. Манбы гъарушагъыс джус сикілі янашмышоохъе воб.

Зы М. Джайфаровни дуюлни мактабна директор, Урасатна лайыкъатыкана тренер, идманна устад Джайфар Джайфаровыка ва манкъу-

на мұаavin, идманна устад Силейман Гуламзадейка гаф вұкку.

— Зы гъаззирааъани идманчерше гъамбаше дюн`йейни ва Авропайни чемпионатбышее иштиракгъаъан, ваманбы сайи-кьюIнаIххъес деш мани турнирбышее чемпионар вухъа. Шы гъамыд республикIайн ва вилайетин дзюдойн турнирбы тешкил гъаъа. РеспубликаIани шагъарбышее ва ра-

табын фалх, 2004-ъэсди сенни Афина Олимпиадайна чемпионка ва 2008-ъэсди сенни олимпиадеे бурундж медал аляатIуна Мадина Казанова вор.

«Лачын» журнални редакциейн М.Джафаровни дуюлни дзюдо мактабнителябабышыс идманеетезесимедын гъамебхъайбы аІрзу гъаъа, ва тезени, хайнни корпусеехъа илгъеебчIийка сана манбы тебрик гъаъа.

Аминат Даганова.

йонбышее турнирбы алгъагъасва теклифбы гъеле, маайыб югун идманчер акъвалхъа хъыгъааъа ва манбышыс мукаафатбы гъеле. Йишди телябабышди аІреे ёқуире идманна устад, са бейналхалкъ дараджанана идманна устад, ва сайыр Урусатна лайыкъатыкана идманна устад вор. Анджах мак-

Едни мизейна хъошще

АИЛИФБА

(Гъаирфбы – ОI оI, П п, III пI)

ОI оI

Чапына форма – ОI оI
Языйна форма – ОI оI
Гъаирфын ду – [оI]
Хъаібхъий – [оI]

ОIрдаг [оIрдаг]

П п

Чапына форма – П п
Языйна форма – Пп
Гъаирфын ду – [пе]
Хъаібхъий – [п]

Папах [папах]

III пI

Чапына форма – III пI
Языйна форма – ПI, пI
Гъаирфын ду – [пIе]
Хъаібхъий – [пI]   IIIалтIум [пIалтIум]

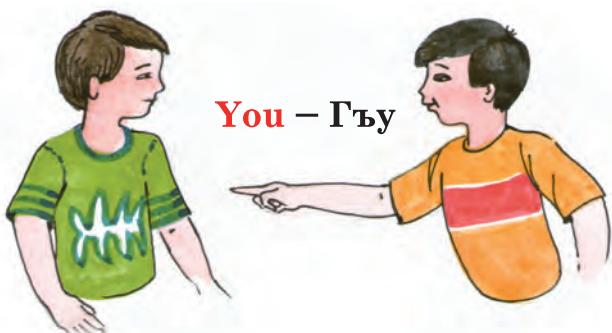
Инглисни мизейн клуб

Шахс гъагван авазликбы:

I (— Зы)

You — Гъу

He — Шена (Гаде гъагvas ишлемишања)

She — Шена (Ичий гьеегvas ишлемишања)

It — Шен (Джан дешын карбы гъагvas ишлемишања)

We — Шы

You — Шу

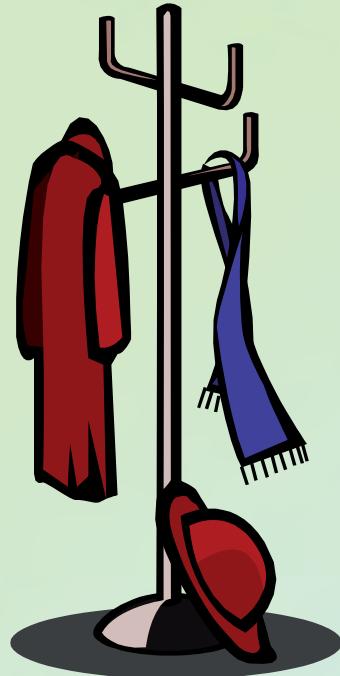

They — Шенбы

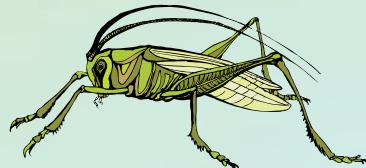

ТАПМАДЖЕБЫ

***

Чангалбынан къувабы
Диварбышыс ыІхийхаI.
Хъабы ичеер, гадебы,
Чилхъа тюлибы хъийхъаI.

***

ВукІлеле, гъам йыІкъаIле
Ооъаб къараца чина.
КбойкІал-къойкъал йидж айкІан,
Эгье бес ман гъуджоона?

***

Къанатбы вод, илема,
ХаIмде ишыгъбы хъехъа.
Бытагъышыл` гидийъар,
Майданбышылхъа геха.

Кырыбы вод, сес къидийхъе,
Вухъунуб къаIраIб воохъе.
Мисайи вухъун гявцIу,
Уджагъылхъа гивийхъе.

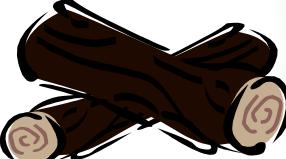
***

Чина ватан-баIттаIгъ, хъян,
КъоокІал - къоокІал авайкІан.
БоIкъаIршылхъа йыгъ эха,
Хочебышле хъаIваIкъаIн.

РЕБУСЫ

Б + + УЛЫБА

С +

МАР +

КАЛБА + 1

С + + А

Соколёнок

Лачын

3/2015

май - июнь

Иллюстрированный детский журнал.
Издается один раз в два месяца.

Учредитель
Правительство Республики Дагестан.

Журнал зарегистрирован федеральной
службой по надзору в сфере связи и
массовых коммуникаций.
Регистр.номер ПИ№ТУ5-0027 от 21
мая 2009 г.

Издается с января 2009 г.

Главный редактор
Мурад Ахмедов

Редколлегия:
Т. Зургалова (отв. секретарь)
В. Гамзаев (редактор)
Ш. Бабаева
А. Исмаилов (зам. гл. редактора)
Н. Исаев
Ш. Дабузов
А. Дадашев
Х. Назирова
Аб. Омаров
К. Омаханов

Худ. редактор З. Даганов
Тех.редактор Т. Лузина
Художник номера З. Даганов
Художник обложки А. Качаев

Дата выхода в свет 29.06.2015г.
Тираж 265 экз.
Заказ № 60

Типография: ООО «Издательство «Феникс пресс». Адрес типографии: 367018, РД,
г. Махачкала ул. Петра I, 61

Редакция и издатель:
Государственное бюджетное
учреждение Республики Дагестан
«Редакция республиканских журналов
«Соколенок» и «Литературный
Дагестан»

Адрес редакции и издателя: 367025,
РД, г. Махачкала, ул. Даниялова, 55.

Цахурский язык.

Индекс: на год - 78438,
на полугодие - 73888.

